

**Stanowisko nr 1/21
strony pracowników, strony pracodawców oraz strony samorządowej
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim
z dnia 11 lutego 2021 r.**

w sprawie projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce

Strona pracowników, strona pracodawców oraz strona samorządowa Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim (WRDS) w związku z rozpoczętymi 18 stycznia br. konsultacjami społecznymi projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (projekt UP), zgłaszają następujące uwagi do przedmiotowego projektu:

- Zasadniczą kwestią, budzącą największe wątpliwości jest brak w treści projektu Umowy Partnerstwa wskazania algorytmu podziału środków UE na programy regionalne dla poszczególnych województw. Na etapie prekonsultacji projektu Umowy Partnerstwa w sierpniu 2020 r. podział alokacji pomiędzy programy operacyjne, jak również wielkość środków na kontynuację programów regionalnych nie był znany. Tym bardziej WRDS wyraża swoje zaniepokojenie faktem nieopracowania projektu Umowy Partnerstwa i braku dyskusji w tym zakresie z udziałem wszystkich interesariuszy, w szczególności z zarządami poszczególnych województw oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi.
- Strona pracowników, strona pracodawców oraz strona samorządowa WRDS zgłaszają również zastrzeżenia do wskazania ponad 7 mld euro, co stanowi 25% alokacji dla programów regionalnych, jako środków finansowych do rozdysponowania na późniejszym etapie. Decyzja o podziale przedmiotowych środków będzie odbywała się w toku negocjacji kontraktów programowych, co bez wskazania zasad i kryteriów podziału może rodzić ryzyko uznaniowości. Ponadto podkreślają, że przedmiotem konsultacji społecznych powinien być dokument ostateczny, który nie będzie podlegał istotnym modyfikacjom. W obecnej sytuacji, w której 25% środków dla programów regionalnych nie jest rozdysponowane trudno uznać, iż warunek ten został spełniony.
- Strona pracowników, strona pracodawców oraz strona samorządowa WRDS stoją na stanowisku, że zgodnie z zapisami projektu Umowy Partnerstwa, ilość środków przydzielona dla NUTS 2 Warszawskiego stołecznego nie pozwoli na wykorzystanie potencjału regionu. Stolica jest ośrodkiem, który na tle kraju jest obszarem najlepiej rozwiniętym, tworzącym zgodnie z danymi GUS na rok 2019 – 17,6% produktu krajowego brutto (wartość PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2019 r. kształtuje się na poziomie 131 tys. PLN, co stanowi 219,7% średniej krajowej). Tutaj również skoncentrowane jest ok. 30% personelu zaangażowanego w działalność B+R w Polsce oraz ok. 26% wartości nakładów firm na innowacje. Tym samym region Warszawski stołeczny (RWS) stwarza zdecydowanie najlepsze warunki do realizacji celów polityki spójności na lata 2021-2027 m.in. w obszarze CP 1 i CP 2.
- Strona pracowników, strona pracodawców oraz strona samorządowa WRDS podkreślają jednak, że zaliczenie regionu Warszawskiego stołecznego do najlepiej rozwiniętych regionów UE ma jedynie charakter statystyczny, wynikający z pozycji stolicy województwa

mazowieckiego, tj. Warszawy, będącej jednocześnie stolicą całego kraju. Należy pamiętać jednak, że na region Warszawski stołeczny składają się – poza podregionem miasta Warszawa – jeszcze dwa podregiony NUTS 3: warszawski zachodni obejmujący powiaty: warszawski zachodni, pruszkowski, piaseczyński, nowodworski i grodziski oraz warszawski wschodni obejmujący powiaty: wołomiński, otwocki, miński i legionowski, które mają znacząco niższy poziom rozwoju. Potencjał ludnościowy i społeczno-gospodarczy obszaru NUTS 2 Warszawskiego stołecznego jest więc wewnętrznie zróżnicowany. Koniecznym jest podkreślenie, że dychotomia rozwoju województwa mazowieckiego nie dotyczy tylko różnic pomiędzy dwoma regionami NUTS 2: Warszawskim stołecznym a Mazowieckim regionalnym, ale istotne jest również – tak jak w pozostałych metropoliach europejskich – wewnętrzne zróżnicowanie samego regionu Warszawskiego stołecznego, co znajduje odzwierciedlenie we wskaźnikach np. struktury demograficznej, jakości życia czy dostępności do opieki zdrowotnej. Tym samym alokacja środków dla regionu Warszawskiego stołecznego musi prowadzić do wyrównania tych dysproporcji. W przeciwnym razie, rozwój społeczno-gospodarczy biedniejszej części RWS zostanie zahamowany, albo wręcz obserwowana będzie dywergencja i pogłębiające się nierówności pomiędzy Warszawą i otaczającymi ją powiatami.

- Strona pracowników, strona pracodawców oraz strona samorządowa WRDS zwracają również uwagę, że innym ważnym obszarem o ogromnym potencjale, jednak wciąż niedofinansowanym w porównaniu z innymi regionami lepiej rozwiniętymi w Europie, są innowacje. Warszawa dysponuje dużym zapleczem badawczo – rozwojowym, jednak rozwój w zakresie innowacji nadal jest wyzwaniem i wymaga dofinansowania. Według Regional Innovation Scoreboard 2019 region Warszawski stołeczny pozostaje regionalnym umiarkowanym innowatorem. Strona pracowników, strona pracodawców oraz strona samorządowa WRDS podkreślają, że wykorzystanie potencjału Warszawy jest niezbędne do optymalnego rozwoju Mazowsza i Polski.
- Strona pracowników, strona pracodawców oraz strona samorządowa WRDS przypominają, że konieczność dalszego wspierania regionów lepiej rozwiniętych potwierdza również opinia Europejskiego Komitetu Regionów na temat przyszłości polityki spójności po 2020 r., zgodnie z którą bardziej rozwinięte regiony muszą być wzmacniane w roli motorów napędowych wzrostu w rozwoju regionalnym i nadal wspierane, aby również te obszary mogły wykorzystywać dostępne dla nich szanse i konkurować na szczeblu globalnym (Opinia EKR z 123 sesji plenarnej w dniach 11-12.05.2017 r.). Powyższe stanowisko potwierdza także Komisja Europejska i uzasadnia to faktem, że wiele spośród najtrudniejszych wyzwań (takich jak globalizacja i przejście na gospodarkę niskoemisyjną) jest coraz bardziej odczuwalnych w wielu regionach w całej UE, w tym także w tych lepiej rozwiniętych (Komisja Europejska, zestawienie tematyczne z 29 maja 2018 r. oraz ocena skutków 2021–2027, SWD (2018) 283 final).
- Strona pracowników, strona pracodawców oraz strona samorządowa WRDS podkreślają, że w obecnej perspektywie finansowej region Warszawski stołeczny otrzymał z EFRR i EFS ok. 6,6 mld zł. Środki dostępne w perspektywie finansowej 2021-2027 muszą zgodnie z logiką „safety net”, zapewnić bezpieczny poziom finansowania.

W kontekście powyższych uwag do projektu Umowy Partnerstwa, strona pracowników, strona pracodawców oraz strona samorządowa Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim postulują o:

- udostępnienie kryteriów podziału alokacji pomiędzy programy regionalne realizowane przez poszczególne województwa;

- zlikwidowanie rezerwy w wysokości 7 mld euro, która miałyby zostać rozdysponowana na późniejszym etapie i przydzielenie z tych środków 1 mld euro dla regionu Warszawskiego stołecznego, w tym 500 mln euro w ramach programu regionalnego i 500 mln euro w ramach programów krajowych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, celem objęcia wsparciem możliwie szerokiego zakresu interwencji w regionie Warszawskim Stołecznym;
- pozostałe środki ze zlikwidowanej rezerwy powinny zostać rozdysponowane pomiędzy regiony, na podstawie uzgodnionego algorytmu podziału wszystkich środków;
- wprowadzenie szerokiego zastosowania dodatkowego współfinansowania z budżetu państwa w modelach finansowania projektów JST, kompensującego spadek intensywności wsparcia UE;
- umożliwienie realizacji inwestycji, w tym kluczowych projektów dużej skali z zakresu mobilności miejskiej (metro, kolej regionalna i metropolitalna, trasy tramwajowe, autobusy niskoemisyjne) na obszarze RWS ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IŚ).

Mając na uwadze powyższe, strona pracowników, strona pracodawców oraz strona samorządowa Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim kierują Stanowisko do:

1. Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej;
2. Przewodniczącego Rady Dialogu Społecznego;
3. Przewodniczących Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego;
4. Przewodniczącego Zespołu ds. funduszy europejskich Rady Dialogu Społecznego.

Stanowisko zostało zaakceptowane przez stronę pracowników, stronę pracodawców oraz stronę samorządową Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim. Podpis w imieniu stron złożył Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w województwie mazowieckim
/-/
Robert Skłodowski